

---

# Archiv není jen sklad starého papíru. Přesvědčte se na UK

---

**Univerzita Karlova v Praze**  
Ovocný trh 5, Praha 1, 116 36  
[www.cuni.cz](http://www.cuni.cz)

## TISKOVÁ ZPRÁVA

*Praha 1. června 2015 - Vlastnoruční zápis do studia Franze Kafky a Karla Čapka, nejstarší pražská disertace o účincích kávy, čokolády, čaje a nikotinu, osobní korespondence Jana Palacha anebo faksimile zakládací listiny Univerzity Karlovy z roku 1348. To vše bude v úterý 9. června mimořádně k vidění v Archivu Univerzity Karlovy. Ten se hned několika akcemi připojí k oslavě Mezinárodního dne archivů.*

Kromě vzácných archiválií jsou připraveny komentované prohlídky výstavy „Jan Hus a pražská univerzita“ a nově otevřené stálé expozice „Historie Univerzity Karlovy“, na jejichž vzniku se pracovníci archivu podíleli.

*„Otevřeme naši studovnu na celý den veřejnosti. Lidé se budou moci podívat na vlastnoručně psané dokumenty slavných osobností. Zjistit, co všechno o studentech a učitelích univerzity vlastně máme. A třeba si vyžádat archiválie o svých předcích nebo o sobě samých,“* říká vedoucí Archivu UK **Petr Cajthaml**.

Návštěvníci se také dozvědí, v čem práce archivářů spočívá. Ometání kartonů prachovkou k ní kupodivu nepatří. „Nejvíce se samozřejmě staráme o papírové dokumenty. Ale čím dál víc taky o digitální data, kterým bez archivace hrozí rychlý zánik,“ vysvětluje Cajthaml.

Digitální databáze si budou moci účastníci sami vyzkoušet: například zjistit, jestli jejich předek nezískal na univerzitě titul, nebo si prohlédnout digitální kopie jinak nepřístupných středověkých listin.

Archiv vypsal několik termínů prohlídek výstavy, muzea i studovny, do nichž doporučuje přihlásit se předem. Zájemci se mohou hlásit s uvedením svého jména, času a druhu prohlídky na e-mail: [lenka.sinova@ruk.cuni.cz](mailto:lenka.sinova@ruk.cuni.cz). Akce bude samozřejmě přístupná i návštěvníkům bez objednání, v případě naplněné kapacity však budou muset počkat na další volný termín prohlídky. Aktuální informace naleznete na [facebook.com/udauk](https://facebook.com/udauk).

### **Mezinárodní den archivů v Archivu Univerzity Karlovy**

úterý 9. června 2015, Karolinum, Ovocný trh 3–5, Praha 1.

#### **Prohlídky:**

Archiv Univerzity Karlovy (dokumenty + výklad archivářů)

**09.00, 13.00, 14.00 a 17.00 hod.**

Stálá expozice „Historie Univerzity Karlovy“

**11.00 a 15.00 hod.**

Výstava „Jan Hus a pražská univerzita“

**10.00 a 16.00 hod.**

Mezinárodní den archivů se slaví 9. června na celém světě, v [České republice](https://www.czechrepublic.cz) se do něj zapojí několik desítek archivů.

Datum připomíná založení Mezinárodní archivní rady při UNESCO v roce 1948.

**Kontakt pro novináře :**

**Mgr. Jakub Jareš; [jakub.jares@ruk.cuni.cz](mailto:jakub.jares@ruk.cuni.cz); tel.: 776 017 950**

#### **Za správnost:**

Mgr. Václav Hájek

Tiskový mluvčí UK

Odbor vnějších vztahů

Univerzita Karlova v Praze

tel: +420 224 491 248

e-mail: [pr@cuni.cz](mailto:pr@cuni.cz)

#### **Co je Archiv Univerzity Karlovy?**

Archiv Univerzity Karlovy (AUK) je součástí Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu Univerzity Karlovy (ÚDAUK). Sídlí v areálu rektorátu na Praze 1, v těsné blízkosti samotného srdce univerzity – Karolina.

#### **Archiv UK dříve...**

##### **Nejasné počátky a kovové truhlice**

První zmínka o archivu UK pochází z roku 1360. Tehdy vydaná univerzitní statuta stanoví, že univerzitní pokladnici a její obsah – k němuž patřily také univerzitní listiny – spravuje rektor univerzity s dvěma pomocníky. Listiny byly uloženy

v kované truhlici, úřední knihy a rukopisy spravovala univerzitní knihovna. Vedle toho existovaly samostatné archivy jednotlivých kolejí a fakult.

### **Oživení v 19. století**

V průběhu staletí byl archiv několikrát inventarizován a přeorganizován. V roce 1827 se většina archivu přestěhovala do nově upravených prostor bývalého krámu v přízemí Karolina, archiv se dostal do centra pozornosti i díky přípravě oslav výročí založení univerzity v roce 1848. Záhy poté zájem o archiv ochladl a oživil se opět až roku 1882, v souvislosti s rozdělením univerzity na českou a německou. Archiv teoreticky zůstal majetkem obou univerzit a měl být společně spravován; jeho opatrování ale bylo v praxi svěřeno německé univerzitě, což vedlo k řadě konfliktů.

### **Bouřlivé 20. století**

Období nefunkční společné správy archivu ukončil rok 1918, kdy ho převzala česká univerzita. Po zahájení rekonstrukce Karolina v roce 1934 byly fondy přestěhovány do budovy právnické fakulty. V roce 1939, po německé okupaci musel být archiv předán německé univerzitě. Válečné období skončilo katastrofou – část archivu, obsahující nejvzácnější písemnosti a insignie univerzity, byla vybrána do transportu při evakuaci německé univerzity a cestou beze stopy ztracena. Po válce se sbírky archivu naopak obohatily o dokumenty německé univerzity, a záhy začaly přibývat nové a nové archiválie. Zlom ve vývoji archivu přišel v roce 1958, kdy byl založen vědecky orientovaný Ústav pro dějiny Univerzity Karlovy, jehož se stal archiv součástí. Po stoletích se tak dočkal vynětí ze správy rektorátu. V roce 1968 se univerzitní archiv navrátil zpět do areálu Karolina, kde sídlí dodnes. V roce 1969 byl Ústav pro dějiny Univerzity Karlovy z politických důvodů zrušen. Obnoven byl v roce 1990 pod pozměněným názvem Ústav pro dějiny Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy.

### **Archiv UK dnes**

ÚDAUK se podle zákona o archivnictví a spisové službě řadí mezi akreditované specializované archivy. Jeho prvořadým úkolem je pečovat o archiválie vzniklé z činnosti Univerzity Karlovy a všech jejích součástí od doby založení UK až po současnost. V této souvislosti AUK také dohlíží na výkon spisové služby v rámci UK, provádí výběr archiválií, vede jejich evidenci, vyhledává archiválie pro badatelské i úřední potřeby a pořizuje z nich výpisy. Zároveň se AUK stará i o pozůstalosti některých významných členů české vědecké obce a o materiál dokumentačního charakteru.

### **Kolik archiválií máme?**

V současné době máme přibližně 7 km archiválií, které se dělí do celkem 197 archivních fondů a sbírek. Jejich přehled je uveden na internetových stránkách [udauk.cuni.cz](http://udauk.cuni.cz), v části „Archiv UK“.

### **Kde je skladujeme?**

AUK má dva depozitáře. Jeden přímo v areálu rektorátu UK na Ovocném trhu 5; jeho kapacita je ale v současné době zcela naplněna, a proto se k ukládání archiválií využívá depozitář v Lešetovicích u Příbrami. Součástí pražské budovy AUK je také trezorová místnost, v níž jsou uloženy nejstarší a nejvzácnější archiválie.

### **Archiválie on-line**

Vybrané archiválie jsme zdigitalizovali a zpřístupnili on-line. Konkrétně se jedná o listiny, matriky, rukopisy, [matriky doktorů UK 1882–1939](#) a [matriky doktorů Německé univerzity 1882–1945](#). V digitalizaci se nadále pokračuje a množství zpřístupněných materiálů se tak bude časem zvyšovat. Aktuální informace uvádíme na našich webových a FB stránkách.

### **Nejsme jenom archiv!**

Ústav dějin Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy je samostatným vysokoškolským ústavem Univerzity Karlovy. Jedná se o pracoviště složené ze dvou částí, jejichž kompetence nejsou striktně odděleny, ale vzájemně se prostupují. Kromě péče o archiválie se podílíme i na výzkumné činnosti zejména v oblasti dějin UK, dějin školství a vzdělanosti a dějin věd a příbuzných oborů od 14. století do nejnovější doby. Výsledky zpřístupňujeme v odborných a vědeckých pracích; k jejich prezentaci slouží i náš odborný časopis *Historia Universitatis Carolinae Pragensis*. Kromě toho se věnujeme také přípravě expozic či průvodcovským službám v Karolinu.

### **Máme také knihovnu**

Nedílnou součástí ÚDAUK je rozsáhlá odborná [knihovna](#) (52 000 svazků) spravovaná dvěma knihovnicemi. Sídlí v budově ÚDAUK na Ovocném trhu 5. Do badatelské AUK prezenčně zapůjčuje publikace i zájemcům z řad veřejnosti.

### **Co Vám AUK nabízí?**

AUK má pět dní v týdnu otevřenou badatelnu, v níž Vás rádi přivítáme. Nabízíme možnost využít služeb naší knihovny, studovat digitalizované dokumenty či si po domluvě se správcem příslušného archivního fondu objednat ke studiu archivní materiály, které Vás zajímají. V badatelské AUK jsou k dispozici veškeré archivní pomůcky AUK, seznamy přednášek UK a základní příručky k dějinám UK. Prostřednictvím sekretariátu ÚDAUK vystavujeme také potvrzení o studiu, výpisy zkoušek či kopie diplomu apod.